

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра мікології та фітоімунології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

_____

“ _____ ” _____ 2016 р.

Програма навчальної дисципліни

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

(назва навчальної дисципліни)

напря́м _____ 6.04.0102 Біоло́гія _____

спеці́альність _____

спеці́алізація _____

(назва спеціалізації)

факультет _____ Біологічний _____

(назва підрозділу)

2016/2017 навчальний рік

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету
“29” серпня 2016 р., протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Яцюк Ірина Ігорівна, асистент, Прилуцкий Олег
Владиславович, асистент

Програму схвалено на засіданні кафедри мікології та фітоїмунології

Протокол № 1 від 29 серпня 2016 р.

В.о. завідувача кафедри мікології та фітоїмунології

_____ (Шкорбатов Ю.Г.)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією біологічного факультету

Протокол № 1 від 29 серпня 2016 р.

Голова методичної комісії біологічного факультету

_____ (Догадіна Т.В.)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни **Методика викладання у вищій школі** складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки рівня другий (магістерський) (назва рівня вищої освіти)

спеціальності _____ Біологія _____

спеціалізації _____ Біологія _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є формування у студентів уявлення про роботу викладача вищого навчального закладу та розкрити зміст загальнонаукової, суспільної та фахової підготовки майбутнього працівника вищої школи.

1.2 Основні завдання вивчення дисципліни:

Основними завданнями вивчення дисципліни є дати студентам уявлення про особливості дидактичних принципів у вищій школі; ознайомити студентів з формами і методами організації навчального процесу у ВШ; підготувати студентів до асистентської педагогічної практики та до самостійного виконання основних функцій і видів діяльності викладача

1.3. Кількість кредитів

Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин

90 годин

1.5 Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
<i>Рік підготовки:</i>	
5-й	5-й
<i>Семестр</i>	
1-й	1-й
<i>Лекції</i>	
16 год.	6 год.
<i>Практичні, семінарські</i>	
16 год.	6 год.
<i>Лабораторні</i>	
0 год.	0 год.

<i>Самостійна робота</i>	
78 год.	98 год.
ІНДЗ: 10 год.	ІНДЗ: 10 год.
Вид контролю: - залік -індивідуальне завдання	

1.6 Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: при подальшому навчанні і професійній діяльності бути здатними осмислювати нову інформацію в контексті набутих знань про освітній процес у вищій школі, історію його розвитку, принципи організації, педагогічні прийоми, сучасні технології освіти тощо, бути здатними ефективно організувати навчальний процес на будь-яких його етапах.

1.6.1. Знання

- основні історичні етапи розвитку вищої школи
- принципи навчання у вищій школі
- форми і методи навчання у вищій школі (лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота)
- інноваційні технології навчання (дистанційна освіта)

1.6.2 Вміння

- розробляти плани-конспекти лекційних, практичних та семінарських занять
- розробляти програми навчальних дисциплін
- проводити лекційні, практичні та семінарські заняття
- розробляти дистанційні курси, володіти навичками роботи з електронними платформами для дистанційної освіти
- володіти стилем та прийомами педагогічного спілкування, мати навички ораторського мистецтва

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

- 1 Розвиток педагогіки та дидактики у вищій школі
- 2 Організація навчального процесу у вищій школі

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Розвиток педагогіки та дидактики у вищій школі.

Тема 1. Вступ до дисципліни. Історія та загальні принципи дидактики у вищій школі.

Історія розвитку дидактики. Методика викладання як навчальна дисципліна. Дидактичні принципи навчання у вищій школі.

Тема 2. Форми і методи навчання у вищій школі.

Форми і методи навчання у вищій школі. Різновиди лекцій. Організація практичних, лабораторних та семінарських занять.

Розділ 2. Організація навчального процесу у вищій школі.

Тема 1. Інноваційні педагогічні технології навчання у ВШ.

Інноваційні педагогічні технології навчання у ВШ. Дистанційне навчання. Інтерактивні курси. Платформи для розробки дистанційних курсів.

Тема 2. Організація самостійної роботи студентів та контролю знань.

Різновиди самостійної роботи студентів. Постановка завдання та контроль результативності самостійної роботи. Тайм-менеджмент та способи підвищення продуктивності самостійної роботи. Організація самоконтролю студента.

Тема 3. Педагогічна майстерність викладача.

Стиль та етика педагогічного спілкування в процесі освітньої діяльності у вищій школі. Основи ораторського мистецтва.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денне відділення						Заочне відділення					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Розвиток педагогіки та дидактики у вищій школі												
Тема 1.	21	3	2	-	-	16	21	1	-	-	-	20
Тема 2.	19	3	2	-	-	14	23	1	2	-	-	20
Разом за розділом 1	40	6	4	-	-	30	44	2	2	-	-	40
Розділ 2. Організація навчального процесу у вищій школі												
Тема 1.	23	4	4	-	-	15	31	2	1	-	-	28
Тема 2.	28	4	4	-	5	15	23	1	2	-	5	15
Тема 3.	29	2	4	-	5	18	22	1	1	-	5	15
Разом за розділом 2	80	10	12	-	10	48	76	4	4	-	10	44
Усього годин	120	16	16	-	10	78	120	6	6	-	10	98

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

1. Процес мислення. Опрацювання інформації. Ефективне засвоєння навчального матеріалу. Мотивація.
2. Когнітивні упередження. Імідж викладача. Конфлікти у діяльності викладача.
3. Дистанційна освіта – перспективи, переваги й недоліки, принципи організації.
4. Знайомство зі світовими й українськими платформами дистанційної освіти.
5. Ораторське мистецтво у роботі викладача – практикум.

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин		Форма контролю
		Денна форма	Заочна форма	
1	Опрацювання навчального матеріалу	30	40	усне опитування
2	Підготовка реферату	25	25	перевірка реферату
3	Підготовка до поточного контролю	13	13	Тестування
4	Підготовка індз	10	10	Перевірка плану-конспекту
5	Підготовка до підсумкового контролю	10	20	Залік
	Разом	88	108	

6. Індивідуальні завдання

Складається план-конспект лекційного заняття на вільно обрану тему з тематик, наведених нижче.

Тематики занять:

- 1) Фізіологія грибів.
- 2) Систематика грибів
- 3) Таксономія грибів
- 4) Генетика грибів
- 5) Гриби у біотехнології
- 6) Біокорозія матеріалів

7. Методи контролю

Самоконтроль. Методичні посібники з відповідних розділів курсу містять завдання для самопідготовки і самоконтролю, який студенти можуть здійснювати, використовуючи підручники під час вирішення завдань.

Поточний контроль. Програма передбачає наступні форми поточного контролю:

- **усне опитування:** здійснюється після лекцій з метою контролю засвоєння щойно розглянутих теоретичних положень;
- **перевірка реферату:** за сукупністю таких ознак, як повнота розкриття теми, актуальність та обсяг опрацьованої літератури, коректність оформлення та логічність висновків викладач оцінює реферат студента;

Підсумковий контроль проводиться у вигляді письмового заліку.

8. Схема нарахування балів

Приклад для заліку

Поточний контроль та самостійна робота					Індз	Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2					
T1	T2	T1	T2	T3	20	20	100
12	12	12	12	12			

T1, T2 ... – теми розділів відповідно до п. 3 цієї програми “Виклад змісту навчальної дисципліни”.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
50-100	Зараховано
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. К., 2002
2. Балаев А.А. Активные методы обучения. М., 2006
3. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навчальний посібник. – К., 1997.
4. Верзилин Н.М., Корсунская В.М. Общая методика преподавания биологии. М.: Просвещение, 1976. - 383 с.
5. Всесвятский Б.В. Системный подход в биологическом образовании в средней школе. М, 1985. 144 с.
6. Верзилин Н.М. Проблемы методики преподавания биологии. – М., 1974.
7. Левина М.М. Технологии профессионального педагогического образования. М, 2001.
8. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — К.: Вища шк., 1997. — 349 с.
9. Євтух М.Б. Нові технології навчання. – К., 2003.
10. Черниловский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе. М, 2002.

Допоміжна література

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М., 1989.
2. Гольшев И.Г. Модели дидактического контроля в современных условиях: Монография / И.Г. Гольшев. – Чебоксары: изд-во «Клио», 2002. – 188 с
3. Гарунов М.Г., Пустовит В.В. Проблемное обучение и возможности его применения в ВУЗе. М.: Изд-во НИИВШ, 1977.
4. Слісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво. Навч. посіб. – К., 2002.
5. Кейран Л.Ф. Структура методики обучения как науки. – М., 1979.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сторінка кафедри мікології та фітоімунології: http://www-mycology.univer.kharkov.ua/process_study_ua.htm
2. <https://stepik.org/users/1478022/learn>
3. <https://www.edx.org/>
4. <https://ru.coursera.org/>
5. <https://www.lektorium.tv/>
6. <http://prometheus.org.ua/>